

بررسی و تحلیل مفهوم عدالت از دیدگاه داریوش بزرگ

کریم گلشنی راد*^۱ - استادیار گروه تاریخ و باستانشناسی دانشگاه لرستان

Golshanirad.k@lu.ac.ir

چکیده

داریوش بزرگ در سال ۵۲۲ ق.م بعد از سرکوب شورش گئومات مغ به سلطنت رسید و توانست حکومت هخامنشی را از جنبه های مختلف به اوج عظمت برساند. اکثر پژوهشگران و محققین معتقدند که داریوش براساس مصلحت شخصی، در امر دادرسی به افراد می نگریسته است. کسانی را که نسبت به او وفادار بودند همیشه مورد محبت و گذشت قرار می داد ولی اگر شخصی وفاداری کمتری داشت نمی توانست توقع هیچگونه گذشتی از سیستم دادگستری هخامنشی، بخصوص از داریوش داشته باشد. روش پژوهش در این تحقیق به صورت توصیفی و تحلیلی و استفاده از منابع معتبر تاریخی می باشد. سوال پژوهش این است که آیا داریوش بزرگ شاهی مصلحت اندیش بود و هنگام دادرسی و بررسی جرم مجرمین، وفاداری یا عدم وفاداری آنها به شخص شاه را فقط در نظر می گرفت؟ بابررسی منابع یونانی و کتیبه های به جای مانده از دوره هخامنشی به این نتیجه می رسیم که داریوش پادشاهی عادل بود و هنگام دادرسی مجرمین، منافع شخصی را در نظر نمی گرفت. در عصر باستان داریوش به عنوان پادشاه قانون گذار و عادل معروف می باشد، کسی که تلاش می نمود مساوات را در میان اقشار مختلف جامعه ایجاد نماید.

واژگان کلیدی: داریوش، عدالت، دادرسی، مصلحت اندیشی

۱- مقدمه

داریوش بزرگ (۵۲۲-۴۸۶ ق.م) از مهمترین و تاثیرگذارترین پادشاهان در تاریخ ایران و جهان می باشد بطوری که وسعت قلمرو هخامنشی در این زمان نسبت به دوره کوروش بزرگ (۵۵۹-۵۳۰ ق.م) و فرزندش کمبوجیه گسترش بیشتری یافت. داریوش در اوایل سلطنت خود تلاش کرد ساختار شاهنشاهی را مرتب کند (Waters, 1996, 17)، وی نه تنها موفق شد با نبردهای گوناگون قلمرو خود را افزایش دهد بلکه دست به اصلاحات گسترده ای در زمینه سیاسی، اقتصادی، اداری، نظامی و... زد به طوری که ریشه بسیاری از سیستم اداری ایران و جهان امروز را می توان در اصلاحات داریوش مشاهده نمود. شاهنشاهی بزرگی که بسیاری از آرمانهای امروزی ما از جامعه باز و پیشرفته در آن محقق بوده است (کخ، ۱۳۷۷، ۳۴۹). روش تحقیق در این پژوهش به صورت توصیفی و تحلیلی و روش گردآوری مطالب کتابخانه ای می باشد. ابتدا با استفاده از منابع و مآخذ معتبر مطالب تاریخی گردآوری شده و سپس مورد تحلیل و نقد تاریخی قرار می گیرند. سوال پژوهش این است که آیا داریوش بزرگ پادشاهی عادل بود یا اینکه عدالت و مساوات را فقط برای دوستان و وفاداران خود اجرا می نمود؟

^۱ کریم گلشنی راد - استادیار گروه تاریخ و باستانشناسی دانشگاه لرستان